

Kohtuasi C-711/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

25. september 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Verwaltungsgerichtshof (Austria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

3. september 2019

Kassatsioonkaebuse esitajad:

Admiral Sportwetten GmbH

Novomatic AG

AKO Gastronomiebetriebs GmbH

Vastustaja:

Magistrat der Stadt Wien, Magistratsabteilung 6

[...]

[Kohtuasja nr] [...]

3. september 2019

Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus, edaspidi ka „eelotsusetaotluse esitanud kohus“) tegi [...] 1) Admiral Sportwetten GmbH ja 2) Novomatic AG, mõlema asukoht Gumpoldskirchen, ning 3) AKO Gastronomiebetriebs GmbH, asukoht Viin, poolt [...] Bundesfinanzgericht'i (föderaalne maksukohus) 23. augusti 2018. aasta otsuse ZI. RV/7400063/2017 peale seoses kihlveoterminalimaksuga (vastustaja halduskohtumenetluses: Magistrat der Stadt Wien Magistratsabteilung 6) esitatud kassatsioonkaebuse kohta järgmise

kohtumääruse:

Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord, artiklit 1 tuleb tõlgendada nii, et Viini linna kihlveoterminalimaksu seaduse (Wiener Wettterminalabgabegesetz) sätted, mis näevad ette kihlveoterminalide käitamise maksustamise, on „tehnilised eeskirjad“ viidatud sätte tähenduses?
2. Kas Viini linna kihlveoterminalimaksu seaduse sätetest teatamata jätmise tõttu direktiivi 2015/1535 tähenduses ei tohiks sellist kihlveoterminalimaksu laadset maksu kehtestada?

Põhjendused

- 1 A. Asjaolud ja senine menetlus
- 2 Kassatsioonkaebuse esitaja 1 on kihlveoterminalide paigaldaja, kassatsioonkaebuse esitaja 2 on nende kihlveoterminalide omanik ja [lk 2] kassatsioonkaebuse esitaja 3 on kihlveoterminalide käitamiseks kasutatava ruumi omanik.
- 3 Kassatsioonkaebuse esitaja 1 teatas vastustajast ametiasutusele alates 2016. aasta augustist mitme deklaratsiooniga, et tal on kavas hakata käitama kihlveoterminali kassatsioonkaebuse esitaja 3 teatavas asukohas Viinis. Ta palus endale määrata 0 euro suuruse maksu, kuivõrd selle tegevusega tema teada maksukohustust ei kaasne.
- 4 Magistrat der Stadt Wien määras 31. oktoobri 2016. aasta otsusega kassatsioonkaebuse esitajatele 2016. aasta septembri- ja oktoobrikuu eest 350 euro suuruse kihlveoterminalimaksu (ühes kalendrikuus ühe kihlveoterminali kohta) tulenevalt nende tegevuse laadist vastavalt kas kihlveoterminalide paigaldaja või omanikuna või kihlveoterminalide käitamiseks kasutatava ruumi omanikuna.
- 5 Järgmiste, 2. jaanuari 2017. aasta ja 24. juuli 2017. aasta otsustega määras Magistrat der Stadt Wien kihlveoterminalimaksu ajavahemiku eest 2016. aasta novembrist kuni sama aasta detsembrini ja 2017. aasta jaanuarist kuni sama aasta juunini (350 eurot kalendrikuus ühe kihlveoterminali kohta).
- 6 Kassatsioonkaebuse esitajad vaidlustasid need otsused. Nad väitsid, et kihlveoterminalimaksu seaduses (Wiener Wettterminalabgabegesetz, edaspidi „WWAG“) sisalduvad kihlveoterminalide käsitlevad õigusnormid on „tehnilised eeskirjad“ seaduse, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise rahvusvaheline kord (Gesetz über internationale Informationsverfahren und Notifizierungen auf dem Gebiet technischer Vorschriften, LGB1. nr 28/1996, kohaldatav redaktsioon LGB1. nr 36/2016, edaspidi „WNotifG“) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu

9. septembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT 2015, L 241, lk 1; eespool ja edaspidi „direktiiv 2015/1535“) tähenduses. Komisjoni kõnealustest tehnilistest eeskirjadest ei teavitatud, nii et nendele ei saa isiku vastu tugineda. Selle tõttu on kõnealune kihlveoterminalimaks määratud vääralt.

- 7 Bundesfinanzgericht (föderaalne maksukohus) jättis vaidlustatud otsuste peale esitatud kaebused põhjendamata selle otsuse peale esitati kassatsioonkaebus Verwaltungsgerichtshofile (Austria kõrgeim halduskohus). **[lk 3]**
- 8 Bundesfinanzgericht (föderaalne maksukohus) põhjendas oma otsust sellega, et WWAG sätted ei ole tehnilised eeskirjad ei WNotifG ega direktiivi 2015/1535 tähenduses. Sellest tulenevalt ei pidanud ka WWAGst teatama. Sellest järeldub omakorda, et WWAG oli kassatsioonkaebuse esitajate suhtes kohaldatav ja kihlveoterminalimaksu määramine oli õiguspärane.
- 9 Verfassungsgerichtshof (konstitutsioonikohus) ei võtnud kassatsioonkaebuse esitajate poolt selle otsuse peale esitatud kaebust menetlusse.
- 10 B. Liikmesriigi õiguse asjakohased sätted
- 11 Viini linna kihlveoterminalimaksu seaduse (Wiener Wettterminalabgabegesetz, LGB1. nr 32/2016, eespool ja edaspidi „WWAG“) käesolevas asjas kohaldatava redaktsiooni asjakohased sätted on sõnastatud järgmiselt.

„Maksu ese

§ 1. Kihlveoterminali käitamine Viini linna territooriumil maksustatakse kihlveoterminalimaksuga.

Mõisted

§ 2. Käesolevas seaduses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kihlveoterminal“ – teatavasse kohta paigaldatud tehniline seade kihlvedude sõlmimiseks, mis on andmeliini kaudu ühendatud kihlveokorraldaja või kihlveovahendajaga ja võimaldab isikul vahetult kihlveos osaleda;
- 2) „kihlveokorraldaja“ – isik, kes sõlmib kihlvedusid;
- 3) „kihlveovahendaja“ – isik, kes vahendab kihlvedusid.

Maksu suurus

§ 3. Kihlveoterminali käitamise maks on 350 eurot kalendrikuus ühe kihlveoterminali kohta.

[...]

Sanktsioonid

§ 8. (1) Tegevus või tegevusetus, millega oma maksukohustust vähendatakse, on väärtetu, mille eest karistatakse kuni 42 000 euro suuruse trahviga, ja kui trahvisumma sissenõudmine osutub võimatuks, asendatakse trahv kuni kuue nädala pikkuse vabadusekaotusliku karistusega. Maksukohustuse vähendamine kestab, [lk 4] kuni maksukohustuslane täidab tegeliku maksukohustuse või maksuhaldur määrab maksukohustuse suuruse. [...]"

- 12 Viidatud seaduse eelnõu seletuskirjas (LG – 00689-2016/0001/LAT) märgiti peamiselt järgmist:

„Potentsiaalsed kliendid hindavad kõrgelt kihlveoterminali lihtsat ja anonüümset kasutusvõimalust, seda hinnangut saab veelgi parandada paigaldaja täiendavate pakkumistega. Neid erilisi asjaolusid silmas pidades on asjakohane kihlveoterminalid eraldi maksustada, et sel viisil sõlmitavaid kihlvedusid vähendada, eriti kuna kõnealust valdkonda tuleb hasartmängusõltuvuse aspektist vaadelda koos kõigi selle negatiivsete sotsiaalsete tagajärgedega.

Kihlveoterminalid tekitavad rohkem sõltuvust kui kihlvedude sõlmimine kihlveokontoris. Põhjus on peamiselt selles, et puudub isiklik kontakt, mis pärsiks kihlvedude sõlmimist, ja seega on kihlvedudes osalemine hõlpsam. Kihlveoterminali kasutamine toob kaasa rohkemate kihlvedude sõlmimise. Põhjus on ka selles, et kihlveoterminalide tehniliste võimaluste abil saab klientidele pakkuda rohkem kihlvedusid. Ühtlasi võimaldavad kihlveoterminalid sõlmida mitu kihlvedu lühikeste ajavahemike järel.

Eeltoodud kaalutlustel tuleb Viini linnas kihlveoterminali käitamine maksustada 350 euro suuruse maksuga ühes kalendrikuus ühe kihlveoterminali kohta. [...]

Maksu ese on kihlveoterminali käitamine.

[...] [Viidatud seaduse] sõnastuse „võimaldab isikul vahetult kihlveos osaleda“ eesmärk on täpsustada, et need tehnilised seadmed, mille abil saavad kliendi jaoks kihlveo registreerida ainult vastava ettevõtja töötajad, ei ole kihlveoterminalid selle seaduse tähenduses (näiteks ajalehekioskites, kus kihlveo registreerivad ainult müüjad ja kihlveokassa pole klientidele vabalt kättesaadav).

[Seaduses kasutatavate] mõistete määratluse järgi ei ole maksu ese seotud kihlveoterminali mõistega ega muude Viinis kihlvedude sõlmimist ja vahendamist käsitleva seaduse (Gesetz über den Abschluss und die Vermittlung von Wetten, LGBl. nr 26/2016; edaspidi „Wiener Wettengesetz“) eelnõus sisalduvate mõistemääratlustega ja erineb [lk 5] 1957. aasta maksuseaduses (Gebührengesetz 1957) ette nähtud maksu esemest selle poolest, et maksustatakse kihlveoterminali käitamist, mitte aga kihlveolepingu sõlmimist. [...]

Maksu suurusega seoses viidatakse Verfassungsgerichtshofi (konstitutsioonikohus) 5. detsembri 2011. aasta otsusele B 533/11, VfSlg. 19 580/2011. Viidatud otsuses tuvastas kohus muu hulgas, et seadusandjale ei saa teha etteheiteid, kui ta mänguautomaatide paigaldamise keelamise asemel soovib maksukoormuse suurendamise abil vähendada automaatide paigaldamist või neil mängimist. Kui potentsiaalsed mängijad ei mängi asjaomaseid mängu nende vähese atraktiivsuse tõttu, on see just seadusandja eesmärk, mille põhiseaduslik vaidlustamine ei ole asjakohane. Selline mõttekäik on mõeldav ka kihlveoterminalimaksu puhul. [...]“

- 13 Wiener Wettengesetz reguleerib (käesoleval juhul kohaldatavas redaktsioonis) spordiürituste tulemustel põhinevate kihlvedude sõlmimist (kihlveokorraldaja kihlveod) ja vahendamist (kihlveovahendaja kihlveod) majandustegevuse käigus, samuti selliste kihlvedude ja kihlveoklientide vahendamist majandustegevuse käigus (viidatud seaduse § 1). Sama seaduse § 2 punktis 8 on esitatud kihlveoterminali määratlus, mis erineb mõneti WWAG omast. Seejärel sisaldab seadus mahukaid sätteid kihlvedude pakkujana tegutsemise loa saamise nõuete kohta. Seaduse § 13 käsitleb üksikasjalikumalt kihlveoterminali.
- 14 Wiener Wettengesetzist teavitati direktiivi 2015/1535 kohaselt (teade nr 2015/602/A).
- 15 WNotifG (LGB1. Nr 28/1996) (kehtiva redaktsiooni, LGB1. nr 36/2016) eesmärk on võtta üle direktiiv 2015/1535 (vt WNotifG § 7) See sisaldab eelkõige direktiivis 2015/1535 sätestatud määratlusi. [lk 6]
- 16 C. Eelotsuse küsimuste põhjendused
- 17 1. Eelotsuse küsimuste asjakohasus
- 18 WWAG § 3 näeb ette kihlveoterminalimaksu sissenõudmise 350 euro suuruses summas alanud kalendrikuus ühe kihlveoterminali kohta. Käesoleval juhul on need maksukohustuse tekkimise tingimused käsitletavate ajavahemike puhul vaieldamatult täidetud ja kassatsioonkaebuse esitajad (kihlveoterminali käitaja, selle omanik või selle ruumi omanik, kuhu asjaomane kihlveoterminal paigaldati) on vaieldamatult maksukohustuslased WWAG tähenduses. Kassatsioonkaebuse esitajad ei saavutanud edu Verfassungsgerichtshofile (konstitutsioonikohus) esitatud väidetega, mis tuginesid Austria põhiseadusele. Austria õiguse järgi eksisteerib vaidlusalune maksukohustus.
- 19 Kassatsioonkaebuse esitajad väidavad, et see maksukohustus on vastuolus ELi õigusega. Menetluses ei vaieldud selle üle, et erinevalt Wiener Wettengesetzi eelnõust komisjoni direktiivi 2015/1535 kohaselt WWAG eelnõust ei teavitatud.
- 20 Kui WWAG sätteid tuleb pidada tehnilisteks eeskirjadeks direktiivi 2015/1535 tähenduses, nagu väidavad kassatsioonkaebuse esitajad, ja kui teatamiskohustust on rikutud, mistõttu ei tohi asjaomast maksu sisse nõuda, siis tuleb

kassatsioonkaebuse esitajate maksukohustust eitada. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsus oleneb vastustest esitatud eelotsuse küsimustele.

- 21 2. Esimene eelotsuse küsimus
- 22 Kõigepealt tuleb märkida, et (eelotsusetaotluse esitanud kohtule) ei ole teada ühtegi Euroopa Kohtu otsust käesolevas asjas tõlgendamist vajava direktiivi 2015/1535 kohta (Euroopa Kohtule on aga teadaolevalt esitatud sellekohane eelotsusetaotlus kohtuasjas C-727/17). Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub sellest, et nimetatud direktiivile eelnenud direktiive (mis otstarbekuse huvides kodifitseeriti, vt direktiivi 2015/1535 põhjendus 1) käsitlevat kohtupraktikat on võimalik aluseks võtta. [lk 7]
- 23 Asjaomaseid eelnenud direktiive käsitleva Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt hõlmab mõiste „tehnilised eeskirjad“ nelja liiki meetmeid: esiteks on need „tehnilised spetsifikatsioonid“ direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 3 (nüüd direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkt c) tähenduses (vt selle kohta ka direktiivi 2015/1535 IV lisas esitatud vastavustabel); teiseks „muud nõuded“, mis on määratletud direktiivi 98/34 artikli 1 punktis 4 (nüüd direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkt d); kolmandaks „teenuseid puudutavad eeskirjad“ direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 5 (nüüd direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkt e) tähenduses ja neljandaks „liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise“ direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 (nüüd direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkt f) tähenduses; vt viimati Euroopa Kohtu 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Van Gennip jt*, C-137/17, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika, ning kohtujuristi 13. detsembri 2018. aasta ettepanek kohtuasjas *VG Media*, C-299/17, punkt 19).
- 24 a. „Tehnilised spetsifikatsioonid“
- 25 Selle mõiste kohaselt peab riigisisene meede viitama tingimata tootele või selle pakendile kui sellisele ning seega määratlema toote ühe nõutava omaduse, näiteks mõõtmed, müüginimetus, etiketid või märgistus (vt Euroopa Kohtu 2001. aasta kohtuotsus *van der Burg*, C-278/99, punkt 20; Euroopa Kohtu 21. aprilli 2005. aasta kohtuotsus *Lindberg*, C-267/03, punkt 57; Euroopa Kohtu 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Van Gennip jt*, C-137/17, punkt 38, vt ka Euroopa Kohtu 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus *Ivansson*, C-307/13, punkt 19 jj). Üldist laadi sätteid ei saa pidada tehnilisteks spetsifikatsioonideks (vt hiljutine Euroopa Kohtu otsus *Ivansson*, punkt 21 jj).
- 26 WWAG käsitleb „tooteid“ (kihlveoterminalid), mis on seotud tegevustega (vt näiteks Euroopa Kohtu 4. veebruari 2016. aasta otsus kohtuasjas *Ince*, C-336/14, punkt 71). Erinevalt Wiener Wettengesetzist ei reguleeri WWAG aga kihlveoterminalide konkreetseid omadusi. WWAGis kirjeldatakse üksnes funktsiooni, mida kihlveoterminal täidab; see on pigem „kirjeldav element“ (vt selle kohta Euroopa Kohtu 13. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus *M. ja S.*, C-303/15,

- punkt 28), mitte aga „eeskiri“. [lk 8] Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) lähtub niisiis sellest, et tegemist ei ole tehniliste spetsifikatsioonidega.
- 27 b. „Muud nõuded“
- 28 Riigisisene meede saab kuuluda „muude nõuete“ hulka (selle meetmeliigi lisamise põhjenduse kohta vt täpsemalt Euroopa Kohtu 21. aprilli 2005. aasta kohtuotsus *Lindberg*, C-267/03, punkt 61 jj) ainult juhul, kui see kujutab endast „tingimust“, mis võib oluliselt mõjutada asjaomase toote koostist, olemust või turustamist (vt Euroopa Kohtu 13. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus *M. ja S.*, C-303/15, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika, vt veel Euroopa Kohtu 4. veebruari 2016. aasta otsus kohtuasjas *Ince*, C-336/14, punkt 72). Keeld väljastada, pikendada või muuta lube mänguautomaatidel mängitavate piiratud võidusummadega õnnemängude korraldamiseks väljaspool kasiinosid mõjutab otseselt selliste mänguautomaatide müüki ja turustamist (vt Euroopa Kohtu 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus *Fortuna jt* C-213/11, punkt 36; vt lisaks Euroopa Kohtu 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus *Berlington Hungary*, C-98/14, punkt 99).
- 29 Käesoleval juhul ei ole tegemist keelu, vaid üksnes maksustamisega. Nagu nähtub kõnealuse seaduse eelnõu seletuskirjast, on maksustamise eesmärk (igal juhul) „sel viisil sõlmitavaid kihlvedusid vähendada“. Lisaks fiskaalsetele eesmärkidele oli seadusandjal seetõttu ilmselgelt kavatsus hoida mängijaid mängimast, kuigi Viinis püsis kihlveoterminalide arv (umbes 2000 tk) põhimõtteliselt muutumatuna.
- 30 Igal juhul ei näi võimatu, et kihlveoterminali käitamise maksustamist tuleb pidada eelkõige tarbijate (mängijate) kaitseks vastu võetud normiks, mis puudutab toote (kihlveoterminali) „kasutusiga“ pärast turulelaskmist ja võib märkimisväärselt mõjutada kihlveoterminalide turustamist.
- 31 Lisaks võib tekkida küsimus, kas tegemist on meetmega direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 6 tähenduses. Kui sellega seoses [lk 9] viidatakse ka ainult „eelkõige“ töötajate kaitsmisele, siis ei näi asjakohatu kaitsta sel juhul ka mängijaid võimaliku sõltuvuse eest.
- 32 c. „Teenuseid puudutav eeskiri“
- 33 Sellesse kategooriasse liigitamiseks peab eeskiri olema suunatud „konkreetselt“ infoühiskonna teenustele. See tuleb selgeks teha, võttes arvesse nii selle eeskirja põhjendusi kui ka regulatiivosa. Piisab, kui selle eeskirja teatavad sätted on suunatud sellele eesmärgile või objektile (vt Euroopa Kohtu 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus *Falbert*, C-255/16, punkt 32). Liikmesriigi õiguse säte, mis näeb ette kriminaalkaristuse hasartmängu tegevusloata pakkumise eest, kujutab endast „tehnilist eeskirja“, kui selle ese ja eesmärk on suunatud veebis pakutavate mängudele (vt hiljutine kohtuotsus *Falbert*, C-255/16, punkt 37).

- 34 WWAG näeb sellega seoses ette karistamise ainult maksukohustuse vähendamise või deklareerimata jätmise puhul. Kihlveoterminali käitamise maksustamise eesmärk on (muu hulgas) siiski vähendada kihlvedude sõlmimist sellel viisil (vt eespool selgitused „muude nõuete“ kohta). Sellega seoses ei ole igal juhul välistatud hinnata WWAGd infoühiskonna teenuse osutamise üldiste eeskirjadena. Samuti näib, et ei ole välistatud, et WWAG asjassepuutuvaid sätteid tuleb hinnata neid teenuseid (nimelt kihlveoterminali käitamisega vahetult seonduv teabe võimaldamine kihlvedude ja nende sõlmimise võimaluste kohta) reguleerivate eeskirjadena. Olukord ei tundu olevat võrreldav arvutivõrgu kaudu lennupileti broneerimisega reisibüroos kliendi füüsilisel juuresolekul (direktiivi I lisa punkti 1 alapunkt c), sest kihlveoterminali kasutab klient ise, isegi kui enamasti viibib juures ka selle ruumi omanik, kus kihlveoterminal asub (või tema esindaja).
[lk 10]
- 35 Seoses küsimusega, kas selline hinnang oleks omakorda välistatud näiteks direktiivi artikli 1 lõikest 6 tulenevalt, saab viidata eespool esitatud arutluskäigule („muud nõuded“).
- 36 d. Eeskirjad neljandat liiki meetmete tähenduses
- 37 Seda liiki meetmete hulka (vt selle meetmeliigi lisamise kohta Euroopa Kohtu 21. aprilli 2005. aasta kohtuotsus *Lindberg*, C-267/03, punkt 73) kuuluvad eeskirjad, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise või kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise (vt Euroopa Kohtu 9. juuni 2011. aasta kohtuotsus *Intercommunale Interrosane*, C-361/10, punkt 13, ja Euroopa Kohtu 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus *Ivansson*, C-307/13, punkt 16).
- 38 Kuivõrd WWAG sellist keeldu ei sisalda, siis eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul kõnealune seadus seda liiki meetmete hulka ei kuulu. Eelkõige ei näe WWAG § 8 ette loetletud tegevuste keelustamist, vaid karistamist maksukohustuse vähendamise või deklareerimata jätmise korral.
- 39 e. „*De facto* tehnilised eeskirjad“
- 40 Kui eeskiri, mida ei peeta tehniliseks eeskirjaks, viitab muudele eeskirjadele, mida omakorda tuleb pidada tehnilisteks eeskirjadeks, tuleb esimest viidatud eeskirja pidada „*de facto* tehniliseks eeskirjaks“ (vt Euroopa Kohtu 10. juuli 2014. aasta otsus kohtuasjas *Ivansson*, C-307/13, punkt 31).
- 41 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul piisab tõdemusest, et WWAG ei sisalda ühtegi viidet muudele eeskirjadele, eelkõige mitte Wiener Wettengesetzile (vt selle kohta veel Euroopa Kohtu 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus *Berlington Hungary*, C-98/14, punkt 96 jj).
- 42 3. Teine eelotsuse küsimus
- 43 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt toob teatamiskohustuse rikkumine kaasa (vt asjaomasele direktiivile eelnenud direktiivide kohta; teisiti –

veel varasema regulatsiooni kohta – Euroopa Kohtu 13. juuli 1989. aasta kohtuotsus *Enichem Base*, 380/87, punkt 22 jj) [lk 11] asjaomaste „tehniliste eeskirjade“ kohaldamatuse, nii et nendele ei saa isiku vastu tugineda (vt Euroopa Kohtu 30. aprilli 1996. aasta kohtuotsus *CIA Security International*, C-194/94, punkt 54; Euroopa Kohtu 26. septembri 2000. aasta kohtuotsus *Unilever Italia*, C-443/98, punkt 49 jj; Euroopa Kohtu 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus *Ivansson*, C-307/13, punkt 48, ja Euroopa Kohtu 4. veebruari 2016. aasta otsus kohtuasjas *Ince*, C-336/14, punkt 68: kohaldamatus ei puuduta kõiki seaduse sätteid, vaid ainult selles sisalduvaid tehnilisi eeskirju; vt lisaks kohtujuristi 13. detsembri 2018. aasta ettepanek kohtuasjas *VG Media*, C-299/17, punkt 2; vt aga ka Euroopa Kohtu 16. juuni 1998. aasta kohtuotsus *Lemmens*, C-226/97, punkt 35 jj).

44 Kokkuvõtvalt ei ole liidu õiguse tõlgendamine niivõrd ilmselge, et põhjendatud kahtlus ei ole võimalik (vt Euroopa Kohtu 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Prantsuse Vabariik*, [C-416/17], punkt 110).

45 Neil kaalutlustel tuleb esitada Euroopa Kohtule ELTL artikli 267 alusel eelotsusetaotlus.

[allkirjad ja tempel]

TÖÖDOKUMEN